

Projektna št. 2017-1-ES01-KA204-038414

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

LearnersMot

Motivating adult learners

WEBINAR 1, tema 1

Dušana Findeisen

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

**Definicije in koncepti funkcionalne pismenosti/funkcionalne nepismenosti
Osebne in kolektivne situacije, ki vodijo v funkcionalno nepismenost**

ZAKAJ FUNKCIONALNA PISMENOST? NJEN POMEN ZA RAZVOJ?

delodajalci morajo verjeti, da so *vsi zaposleni zmožni razvijati se skupaj z njihovim, v storitve usmerjenim podjetjem, kjer ni jasne delitve dela.*

nujne so kognitivne, kulturne, komunikacijske spretnosti *vseh zaposlenih!*

malo izobraženi in malo usposobljeni zaposleni so lahko
ali pa niso *funkcionalno pismeni!*

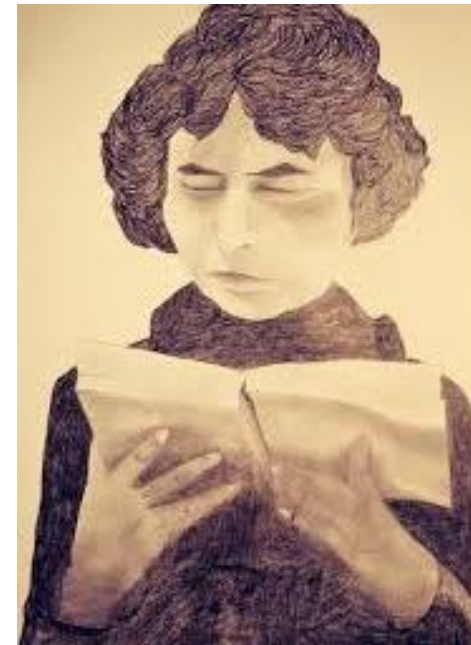

PISMENOST, ŠTEVILNE DEFINICIJE

koncept *pismenosti* = kompleksen,
dinamičen, nestalen.

= proces *pridobivanja temeljnih
spretnosti*; kognitivnih, bralnih,
*pisnih, kulturnih, komunikacijskih
in numeričnih spretnosti*.

angleški pridevnik "*pismen/-a*"
pomeni, da se nekdo *spozna na
književnost in je dobro izobražen*.

I fonti di Elsa Morante: Credit; Edizioni Ca' Foscari

Danes besedo *pismenost* prepogosto uporabljamo!

Pismenost obsega tudi nove temeljne ključne kompetence vseh
za samostojno opravljanje dela;
zaboljšanje proizvodnosti;
za doseganje ciljev podjetja [...]

Funkcionalna nepismenost v angleščini pomeni nasprotno od funkcionalne pismenosti.

Leta 1970 je francosko združenje **Association ATD Quart Monde** uvedlo neologizma funkcionalna pismenost ali fr. *léttrisme fonctionnel* in *llétrisme fonctionnel*.

Analfabetizem (tistih, ki niso hodili v šolo)
še *ni* funkcionalna nepismenost,
značilna za nekatere domačine in priseljence,
ki pa so hodili v šolo
in so tudi končali obvezno osnovno šolo,

a so pridobljeno znanje in spretnosti pozabili ali pa to znanje
in spretnosti niso dovolj za življenje v sodobni družbi.

“Njihova zmožnost pisanja, branja, njihova numeričnost ali njihove kulturne spretnosti niso dovolj razvite za neodvisno funkcioniranje v družbi.” (Hebar, 2009)

UNESCO je iz svoje definicije izločil

‘računalniško pismenost’

‘medijsko pismenost’

‘zdravstveno pismenost’

‘okoljsko pismenost’

‘čustveno pismenost’

Poročilo OECD: *Literacy Skills for the Knowledge Society (slov. Spretnosti pismenosti) opredeljuje pismenost kot:*

posebno spretnost, tj. zmožnost razumevanja in uporabe pisnih informacij za vsakdanja opravila doma, na delovnem mestu in v skupnosti ter za doseganje ciljev in razvijanje lastnega znanja in potencialov.'

pismenosti in temeljnega znanja/spretnosti ni moč ločevati

pismenost ni stanje, je proces

Prav ali narobe

1. Pismenost in funkcionalna pismenost sta ista pojava, ki ju zasledimo v razvitih državah.
2. Funkcionalna nepismenost se nanaša na pomanjkljivo zmožnost pisanja, branja, numeričnost, itd.
3. 'Medijska pismenost', 'čustvena pismenost', 'okoljska pismenost' so del definicije, ki jo je za funkcionalno pismenost podal UNESCO.
4. Funkcionalna nepismenost zavira osebni razvoj, razvoj podjetja in skupnosti.

**OSEBNE IN KOLEKTIVNE SITUACIJE, KI VODIJO V
FUNKCIONALNO NEPISMENOST**

**MALO IZOBRAŽENI ZAPOSLENI, KI SO
FUNKCIONALNO NEPISMENI
IN NJIHOVE ZNAČILNOSTI**

Splošna nelagodnost glede jezika:

bralne težave izvirajo iz ustnega jezika.

funkcionalna nepismenost se zrcali tako v ustnem kot pisnem jeziku.

zmožnosti upadajo ob *ponavljajočem se ročnem delu in/ali zaradi dolge odsotnosti usposabljanja.*

Značilnosti oseb v situaciji funkcionalne nepismenosti

postavljajo naivna vprašanja;
skrivajo svoje stanje pred vsemi drugimi;
so odvisne od drugih ...

Jezikovna zmožnost (*abstraktno razmišljanje v poklicnem, družbenem, socialnem, kulturnem in osebnem življenju*) je prizadeta: *redko uporabljajo izraze časa, ne uporabljajo označevalcev diskurza za osvetlitev logičnih povezav med stavki;*

Izstopiti iz domačega, njim znanega okvira je za njih avantura; jezikovne funkcije namena ne obvladajo. *“Kaj in kako nekaj rečemo, je odvisno od tega, kaj sogovornik že ve,” trdi Piaget (1966 3e ed. p. 63).*

Največkrat se učijo s posnemanjem in sovražijo pisanje.

Nizka izobraženost in
kratkotrajno šolanje
sta posledici
družinske situacije.

Prav ali narobe?

1. funkcionalno nepismeni zaposleni se veselijo sprememb;
2. jezik, ki upošteva sogovornika, jim dela težave;
3. pri sodelavcih so navadno priljubljeni;
4. zlahka razložijo, kaj mislijo.

Kako razvijati spretnost razumevanja organizacije besedila?

vprašalnice, ki omogočajo natančno branje: *kdo, kaj, zakaj, kdaj, čemu in torej*, ki uvede sklep;

pripovedovanje zgodbe;

delo z izbranim besedilom za poglobljanje razumevanja, sporazumevanja;

delo v timu.